

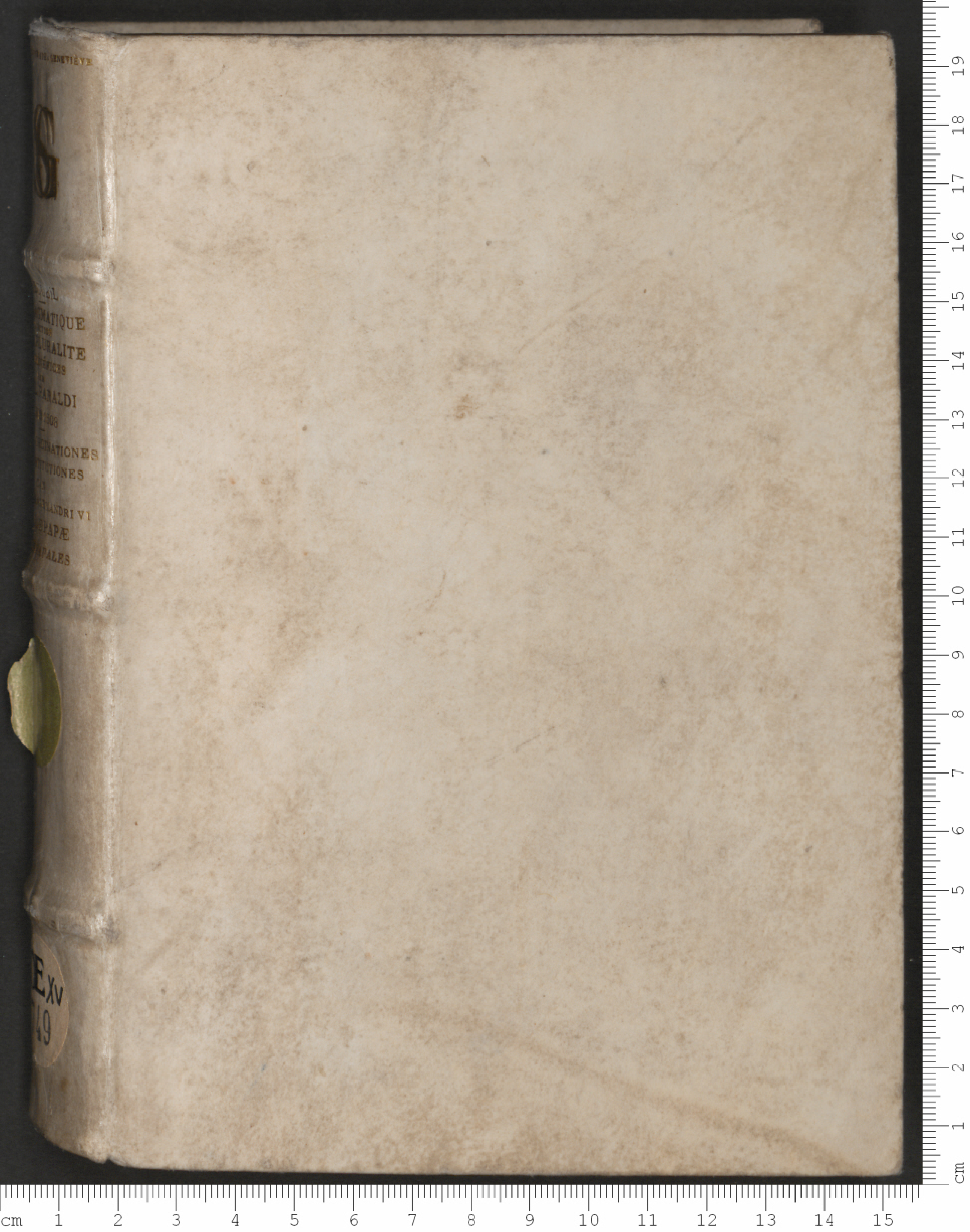
RECUEIL

LA PRAGMATIQUE
SANCTION
DE LA PLURALITE
DES BÉNÉFICES
PAR
GUILL. PARALDI
PARIS 1509

REGULÆ ORDINATIONES
ET CONSTITUTIONES
CAN
CELLARIÆ ALEXANDRI VI
BULLÆ PAPÆ
CASUS PAPALES

ATIQUE
URALITE
ALDI
ATIONES
UTIONES
DRI VI
PAPÆ
ALES

Toutes les fiches de ce recueil
sont faites. F. B.
1953

(XV) E 749

1508. 1° La pragmatique sanction
avec
La pluralité des bénéfices par Saraldi
1508

Daunou omis Hain 9227 2° Regulae, ordinationes... Innocentii VIII (le commenc[t] manque.)

– 910 Pellechet 425 3° Regulae, ordinationes et Constitutiones Alexandri 6 pap.
909 – 427 4° Regula ... 1498
– 622 – 5° Bulla Innocenti 8. 1491
1006 } – 6° Taxae cancellariae apostolicae.
1008 } – 7° Taxae penitentiariae
535 – 8° Bulla de Beneficiis
1004 – 9° Casus papales
311 – 3206 10° Canones penitentiales
1045 – 11° de gratia expectativa
= 949 – 422 12° Bulla in coena Domini
1046 – 13° Modus vacandi beneficiorum

Incipit modus vacandi beneficiorum.

Primus modus vacādi est. Si quis possidet beneficiuз curatū. ꝛ postea contingit ipm̄ assequi aliud curatū apostolica uel quacunqз auctoritate scilicз ordinaria uel iurepatronatus: primū beneficium quod antea habuit uacat: nisi obtēta dispensatione apostolica. Et expectātes vigore gratie tale beneficium acceptare non possunt; sed est sedi apostolice specialiter reseruatum.

Secundus modus est. Si quis habuerit beneficiuз curatū ꝛ postea obtinuerit a dn̄o nostro papa gratiam de beneficio cuз cura vel sine cura: ꝛ si anteqз gratia sortiatur effectū non permutat vel resignat; tale beneficium curatū vel nō curatū ipso facto vacat: ꝛ est sedi apostolice raseruatum;

Tertius modus est. Si quis habet beneficiū cum cura vel sine cura: ꝛ quācito gratia sua sortita est ad effectum primum beneficiū quod impetrans obtinuit vacat: nisi mentionē fecerit de tali beneficio obtento ī impetratione sue gratie expectatiue.

Quartus modus est. Si quis habet beneficium cum cura ꝛ postea gratiam impetrauit de beneficio cum cura vel sine cura: alter potest primum impetrare per clausulam sperare vacare. Et quamcito aliud beneficium assequitur cum cura: ille secundus habebit primum. Et etiam si interim resignaret huiusmodi occasione ꝛ nullius alterius: etiam qualitercunqз vacaret: nisi per mortem;

Item si quis habet beneficium propter quod teneatur se facere promoueri ad sacros ordines infra annum: ꝛ si nō fecit se promoueri post habitam pacificam possessionem: tale beneficiū vacat per non promotionem. Sed tamen episcopus potest secū dispensare ad septennium causa studij ꝛ non alias: sic tamen ꝙ infra annum sit ordinatus in subdyaconum. Papa autē potest dispensare ad placitū ex quacūqз causa.

Item cum lis pendet inter duos vel tres super vno beneficio uel pluribus dum obijt unus litigantiū ꝛ lis ipsa non sit decisa beneficia hm̄oi uacant ꝛ sunt reseruata: ꝛ surrogatur collitigans in iure defuncti; etiam infra mensem alterius impetrātis: iuxta regulam de surrogandis collitigantibus.

Item per apparentem incorporationem: ut cum religiosi habent collationem ad certa beneficia que clericis secularibus sunt conferenda: ꝛ si ipsi suis fratribus conferāt ac si ista essent incorporata etiam vacant.

Item per liberam resignationez: ut si aliquis resignat aliquod beneficium coram notario ꝛ testibus: uel in manus habentis potestatem admittendi resignationem hmōi etiam nō consensu patroni interueniente: tale beneficium uacat.

Item uacant beneficia per contractum matrimonij per uerba de presenti.

Item si quis habet beneficium ecclesiasticuz ꝛ ingreditur monasterium: uel aliquam duxerit uxorem: beneficia sua uacāt per ingressum monasterij uel religionis: uel contractū matrimonij

Item nullus illegittimus potest obtinere dignitates: personatus uel officia in cathedrali ecclesia: uel etiam in metropolitana. Et si quis illegittimus habet talia beneficia absqꝫ dispensatione apostolica uacant: ꝛ sunt sedi apostolice reseruata.

Item uacant per irregularitatem: ut si quis iniecit manus uiolentas in clericum uel in aliquam personam ecclesiasticam: ꝛ se postea diuinis immiscuerit.

Item omnium illorum beneficia uacant qui celebrant in loco interdicto: uel coram excōmunicato. Sententialiter tamen per iudicem declarari debent alias nō uacant.

Item si quis habet beneficiū cum cura uel sine cura ꝛ postea promouetur in episcopum uel abbatem beneficia uacant. Si in episcopum per manus consecrationis. Si in abbatem per manus benedictionis.

Item si quis habet beneficium ecclesiasticum ꝛ moritur in curia Romana uel infra duas dietas legales a curia: ipsius beneficia sunt sedi apostolice reseruata.

Item si quis habet beneficium cum cura uel aliquam dignitatem ꝛ non est uigintiquatuor annorum: suum beneficiuz uacat: nisi super hoc dispensatione obtenta.

Item per promotionem: ut si quis promoueatur ad sacros ordines sententia excōmunicationis maioris ligatus: ipso facto sua beneneficia uacant.

Item per promotionem: ut si quis promoueretur ad sacros ordines sententia excōmunicationis minoris ligatus: ipso facto sua beneficia uacant.

Item per non promotionem: uel residentiam: ut cum beneficium ex officio uel fundatione requirit residentiam: aut moraz personalem: non habita dispensatione illius non residentie: omnia talia beneficia uacant. Et ille casus frequenter contingit in beneficijs que sunt de iurepatronatus laicorum. Et contingit quando ex officio uel fundatione requirit presbyterum: uel unū qui possit procedere ad ordines sacros infra annum. Et collatores aliquando conferunt illi qui impetrat dispensationez sub

conditione q͞ ꝙ primuz venerit ad annos discretionis promo/
veatur ꝛ personaliter in beneficio resideat quod si non fecerit
beneficium vacat.

Jtem vacant per permutationem simoniaca prauitate vel pa
cto interueniente.

Jtem per inhabilitatem. ut si minor quindecim annoruz sine
dispensatione obtineat beneficium vacat illud de facto.

Jtem beneficium vacat si quis in infirmitate constitutus resi
gnaret aliquod beneficium vbicunqz in Ro. cu. vel extra. si mo
ritur infra. xx. dies. tunc beneficia resignata vacant per mortem
ꝛ non per resignationem. ꝛ sunt sedi apostolice reseruata.

Jtem per irregularitatem homicidij vel non curantis man/
data apostolica executione demandate.

Jtem si quis stetit per annum in excõmunicatione ipsius be
neficia vacãt. Similiter eius qui celebrat coram excomunica/
tis. Uel scienter in loco interdicto.

Jtem vacant beneficia cum cura. etiam dignitates persona/
tus siue per constitutionem Execrabilis fe. re. Jo. pape. xxij. hoc
modo scilicet si quis habet unum beneficium curatũ aut digni
tatem aut personatum. ꝛ retinet primũ cum secundo per men/
sem sine dispensatione tunc vacat utrunqz ꝛ perdit tam primũ
ꝙ secundum ꝛ efficitur inhabilis ad illa ꝛ qualiacunqz bene/
ficia ecclesiastica similia vel dissimilia obtinenda. tamen simpli
cia ꝛ alia sine cura que dignitates ꝛ personatus non sunt per
eum prius habita.

Jtem quandoqz vacant beneficia per reuocationem unionuz
ꝛ incorporationum.

Jtem quandoqz per reuocationem commendarum factarum
auctoritate apostolica vel ordinaria.

Jtem si quis acceptat cum gratia sua expectatiua ꝛ non pu/
blicet seu publicari faciat instrumentum acceptationis ꝛ proui
sionis cum alijs litteris tale beneficium vacat.

Nota q͞ post citationem executam lis dicitur pendere in tan
tum quod si alter litigantium moritur in Curia vel extra lite
indecisa. tunc unus papalis non potest illud beneficium acce/
ptare. sed solus papa habet de illo dispensare. Caueat ille li/
tigans quod faciat se in ius defuncti surrogare ne alter ipsuz
preueniat ad minus per mensem. quia litigans habet totum
mensem post impetrantem se surrogari facere in iure collitigan
tis defuncti. Que practica est multis ignota: ꝛ tamen Rota ita
seruat. Et idem si litigantes simul concordent lite idecisa: ꝛ al/
ter ipsoꝝ moritur ꝛ non renunciet. tunc illud beneficiũ iterum
censetur pape esse reseruatũ ꝛ non cadit sub gratia expectatiua.

Et hoc est uerum si lis pendet in curia Romana. secus tamen alibi etiam si aliquis renunciet beneficium in curia: tunc etiam censetur in dispositione solius pape.

Item si quis impetrat aliquod beneficium realiter deuolutu3 uel reseruatum: uel alias debito modo uacans. postea impetrans aliud beneficium ꝛ non curat prosequi primum. Tunc illud beneficium stat in dispositione solius pape. Nec reuertitur potestas prouidendi ad ordinarium.

Item per liberam resignationem: ut si quis resignat aliquod beneficium: coram notario ꝛ testibus: uel ad manus habentis potestatem admittendi resignationem huiusmodi cum consensu patroni interueniente: beneficium uacat apud collatorem: nisi resignatio ista non sit realiter probata scilicet ꝙ impetrans si effectualiter adeptus possessionem illius: tunc primum reuertitur ad suum principium.

Item gratiam in cōmuni forma pauperum aliquo si habente publicationem gratie huiusmodi: ordinarius confert beneficium uacans. collatio tenec scđm aliquos. Aliqui tamen dicunt ꝙ non: scilicet dominus Jo. Cal. Qui tenet ꝙ ante purificationem gratie manus ordinarij sint clause ꝛ ligate: dūmodo infra mensem post uacationem beneficij purificet ꝛ acceptet. ꝛ ita fuit alias obseruatum. Secus tamen de gratia speciali.

Item habens gratiā in cōmuni forma pauperum ante uacationem tenetur ordinario litteras suas insinuare: alias non potest acceptare. Sed habens gratiam in speciali non tenetur nisi propter concurrentes ꝛ maiorem diligentiam.

Item si sunt expectantes in diocesi ꝛ uacet beneficium in mense pape ordinarius non potest conferre infra mensem post uacationem. ꝛ hoc propter decretum irritans pape. Sed si non fuerit acceptatum infra mensem: tunc post mensem conferre potest. ꝛ sic valet.

FJNJS.

Incipit modus acceptandi.

PRimo impetrans habeat nomina beneficioꝝ in scriptis in sua collatione: ꝛ tempore quo uoluerit acceptare acce/dat ad notariuz cedulaz habens in manu: in qua stant noīa beneficioꝝ. ꝛ prestando dicat. Domine notarie: ecce accepto quod/cunqꝫ beneficium in vim gratie mee expectatiue ꝛ litteraꝝ apostolicarum desuper confectarum ꝛ processuum uigore desuper fulminarorum mihi debitum uacans per mortem aliquorum quorum nomina in ista cedula continentur. ꝛ cuiuscunqꝫ alterius collationis sub protestatione solita ꝛ consueta: uidelicet si in quantum aliquod illoruz mihi de iure debetur. alioquin gratia mea salua maneat ꝛ illesa. adquodcunqꝫ aliud beneficium de iure mihi debitum. Et requiro uos tanqꝫ subexecutorem in uim clausule ceterum mihi per principalem executorem deputatum ꝙ michi modo de beneficio sub protestatione premissa prouideatis. ꝛ prouisione facta requirens ipsum ut supra. Acceptatione ꝛ prouisione sic factis conficiat unum uel plura publicū uel publica instrumentum uel instrumenta.

FINIS.

